

(המשך מעמוד 21)

של הפלמ"חניק, הגונב תרנגולת מן הלול של הקיבוץ-המארח למען הקומוניזם של המחלקה, הפכה אצלו לשודר-לאור-היום, כשהוא גונב דיבריי-ערך ארכיאולוגיים בכל רחבי הארץ.

אך דיין היה ונשאר צבר. כמו אהן בימיו-ההוא, הוא שופע כסף אישי, ומסוגל להפעיל אותו כשם שאדם פותח ופוגר ברו של מי. הוא היה מסוגל לזכור בנפק איני שים שגדלו בחו"ל, כמו דויד כץ גיריון ומנחם בגין.

מכיוון שהוא חופשי מכל השכלה — פורמלית ואוטוריטאקטית כאחת — הוא מסוגל למצוא לארפס פיתרון בלתי-צפוי לבעייה מעשית, מבלי שיהיה מוכשר לגבש תיאוריה רצינית כלשהי שתוביל לפיתרון של בעיית-יסוד.

דיין רודד מכדי שיהיה דמות טראגית. אולם גם הוא מסמל את הטרגדיה של הדור — דור שראה בימי חייו, תוך 50 שנים קצרות, את עלייתה, פריחתה, התנוונותה, הסתאבותה ושקיעתה של תרבות העובדה שדווקא איש זה הוא היחיד מבני שיכבתו שנכדל בממ"ש שדה שזאחר המהפכה, היא תע"י דת-העניוה הסופית לדור כולו.

הבונה'לה של יגאל

כי תרבות חדשה מחפשת את הביטוי הפוליטי שלה. כל חברה חדשה, איש לא תחושה של כוח וחידוש, שואפת אל השליטון.

הכניסון הפוליטי של הדור הי ארצישראלי ותרבותו גלוי לעין. הוא הניע את השילטון באיחור, ללא מאבק, בתהליך כוונגני — ואחרי כמה שנים נשמט השייך טון מידיו.

מה גרם לכך?
הסיבות החיצוניות, כגון הקוזהדס הר גוראה של מלחמת-העצמאות, אינן יכולות לספק הסבר מלא לכך. הייבת להיות סיבה פנימית עמוקה יותר.

פעם קראי לילדי הדור הזה — בייחוד בנייהקיבוצים — בשם "ילדי תנובה". הם

גדלו על שמנת. אמא רדפה אחריהם כש- בידה הכננה'לה. יש הרבה מן האמת בתמונה זו. הדור הזה מעולם לא מרד מרד של ממש בחוריו. הוא מעולם לא ניתק את הכלדה-טבור שלו.

מדוע?
הוא גדל בצילו של דור שהיה הרואי אף יותר ממנו, דור של מקימים ומייסי- דים, סוללי-כבישים ומייבשי-ביצות וחוליי- קדחת. אמו של יצחק רבין ואביו של משה דיין היו אגדות חיות, בניי-ספארטה חדשים. לא קל היה למרוד בהם.

מהיגם שהורים אלה פינקו את הדור החדש וראו בו את התגשמות מאווייהם. האם לא קמה הציונות כדי ליצור בארץ "יהודי חדש" — ולמעשה עם חדש ואומה חדשה? האם צעירים אלה, שגדלו בנוף החופשי של המולדת, לא היו בריאים יותר, גבוהים יותר, זקופים יותר, מהיריהם?

ההורים פינקו את בניהם, ותוך כדי כך שיעברו וסירסו אותם.

לפני שנים הרבה קראתי מאמר של זאב ז'בוטינסקי. אם זיכרוני אינו מטעני, היתה זו מסה של היהודים על סיסרה של עדנה פרבר, טימארון, המתאר את כיבוש השממה האמריקאית, ז'בוטינסקי טען כי הלוצי ארץ-ישראל אינם אלא אברכי-מישי בהשוואה לחלוצים הקשוחים של המערב הפרוע.

היה בכך יותר משמץ של אמת. הדור הקודם, דור העלייה הראשונה ובעיקר השנייה, התגבר על המיכשולים הקשים ביותר. הדור שנולד וגדל בארץ בא במייה רבה אל המוכן, מכחינה מעשית ורוי חנית גסייחד.

הניתוח של הניתוח מן העבר היהודי ה"גלותי" בוצע עוד עליידי הראשונים. הדור הארצישראלי היה פטור מלבצע מהי פכה זו, כי היא הושלמה — לפחות למרי אית-עין — לפניו.

הדור הארצישראלי גדל בכיית" ספר שהיה, במידה לא-מעטה, "אני טיישמי". הוא חונך לבזוז לחווי הי גטו היהודי, על תרבותו, רתו וספי רותו. שההרו הציונות קמה תוך מרידה בחווי זה.

מילבד, "הציונות הדתית", שהרסה את

דתישראל מבפנים, גדלו כל זירמי הציונות תוך שלילה גלויה של הדת. לא במקרה היה ז'בוטינסקי אנטי-דתי מהי כרה, כמו הרצל לפניו ובן-גוריון בימיו. היה ברור כי הדת, שצמחה בסוורה (ואולי אף גרמה לה, כדעת רבים) תפנה את מקומה ללאומיות החילונית המודרנית.

תוך כדי כך ספגה הציונות רבות מן התפיסות של האנטי-שמיות האירופית. הדור התחנך על ברכי התפיסות האלה. הוא ראה בעצמו אני טייטיזה של היהודי ה"גלותי", הדתי, שלא היה אלא היהודי כפי שהצטייר בעיני האדם האירופי החילוני המודרני. אך בכך לא מרד הדור בחוריו, אלא להיפך. ההורים עצמם טיפחו תפיסה זו.

כך לא היתה מרידה, מפני שהיה גדמה שאין כמה למרוד. היה נדמה שאין צורך לבצע מהפכה, מפני שהמהפכה כבר היתה. כל התפיסות החדשות כבר ישנו. אין צורך להמציא דפוסים חדשים. יש רק צורך "להגשים" — מילה שהפכה סיסמת הדור, ושפירושה התסטרות-מראש מכל יומרה לקבוע יעדים, להיאבק על הי "מה", הוסכם כי ה"מה" הוא קבוע, ויש צורך לדון רק על ה"איך".

הלם השואה

יאת היתה אשלייה, כפי שנתגלה בהיודוע השואה.

הידיעות על השואה ירדו על היישוב הארצישראלי כרעם. רבים גיסו מאז לטש" טש את העובדה המזוהה, אך האמת היא שבמשך כל השנים שבהן השמידו הנאצי צים את היהודים, במיבצע שכימעט לא היה לו אח ורע בהיסטוריה, היישוב לא ידע ולא רצה לדעת. הידיעות שהגיעו אל המוסדות הפוליטיים לא נמסרו לציי בור. אולי לא האמינו בהן. אולי שררה הרגשה עמוקה שלא כדאי להתרגש מדב- רים שאי-אפשר לשנותם. אולי היתה קיימת התנגדות אינסטינקטיבית להתמודדות עם עובדות בלתי-נתפסות. שהיו מהירדות מכדי שניתן יהיה לעכלן.

כך או אחרת, כאשר כבש הצבא הסובייטי המנצח את מחנות-המוות הראשונים בסוף 1944, ושוב לא ניתן להחכחש ל-

אמת, עבר על היישוב הלם אכזרי. דור ההורים של אז, הדור שפנה עורף לצלות ולערכיה, נפל לפתע קורבן למוסר-כליות נורא. רגשות של אשמה אפלה כירסמו במעמקי תת-ההכרה, והפכו את הקערה התרבותית על פיה. לפתע גילו ההורים את נוף ילדותם, את הנרות של ליל-הסדר, את היופי של העיירה היהודית, את הקסם הנסתר של יהודי שלום-על-כפם, שניראה אך אתמול כטיפוסים בוויים.

ריאקציה זו שטפה גם את הדור הצעיר דאז. הדור הישראלי. ריגשי-האשמה לא פסחו עליו. כל כמיהה למרידה באתמול נחקה באיבה. מבול הדמעות והחרטה שטף כל תביעה לעצמאות תרבותית.

כך, בהגיע הדור הזה אל סף התביעה לשיטון פוליטי — בי שיהיה מילחמת-העצמאות — הוא עמדו בו כוחותיו הרזחניים. הוא לא היה עוד בטוח בעצמו. הוא היה מסוגל להשיקף את חיו מנגד, ליהרג, לבצע משומות בלתי-אפי שריות. אבל הוא לא היה מסוגל למרוד, לגבש את ררכו העצמאית, לסלק את קודמיו.

שדה ובן-גוריון

אין זה מיקרה ששני המורים של הדור, שני היריבים הגדולים — דויד בן-גוריון ויצחק שדה — גדלו שניהם בחו"ל, במיזרח אירופה, ובאו ארצה אחרי התבגרותם. נדמה כי בכל הדור הארצישראלי, על שלל דמויותיו הסימפאטיות זה פוריות, לא קם אף הוגה-דיעות גדול אחד, אף לא יוצר אחד בעל שיעור-קומה אוניי ברסלי, אף לא סופר או משורר או אמן אחד שיעצמו הרגה מגבולות המקום והי זמן, והצטרפה אל שיאי היצירה האנושית. אכן, קמה תרבות חדשה, אמיתית, מושי רשת בקרקע מולדתה. אך תרבות זו לא הצליחה להתבצר, לגבש לעצמה דפוסים פוליטיים וחברתיים מוצקים.

למחרת מלחמת-ששת-הימים בכך היתה זאת תרבות פגועה, פציעה — ודווקא אז היא הועמ'י דה לפני האתגר החמור ביותר. (הפרק הבא בספירה זו: יורם נתקף בספירה.)

רנו נוספה אתהדיקה

RENAULT AMERICAN STYLE

תל-אביב, טל. 33241 * ירושלים, טל. 226491
חיפה, טל. 510296

בני משה קרסו

★ החלף אצלנו את מכוניתך הישנה בחדשה.

כל מה שיש במכונית אמריקאית פלוס החסכון של "רנו"

רנו 20 המכונית היחידה בעלת מנוע עד 1750 סמ"ק, שיש בה כל הציוד והאביזרים הבאים: * הגה נח * בלמי נח * חלונות חשמליים * נעילה אוטומטית של כל הדלתות בבת אחת * מושבים אורטופדיים * חיזוקים מיוחדים לדלתות * מרחב פנימי כבמכונית אמריקאית * חלונות כהים (טוב במיוחד למיזוג אוויר) * הנעה קדמית (זכור: "רנו" - היצרן הגדול בעולם של מכוניות עם הנעה קדמית!)

חשוב לדעת:

רנו 20 - מכונית הבטיחות - מוקפת חגורת פלדה להגנה על הנוסעים. בקר נא בכוכז התצוגה. תראה ואז תאמין. SEEING IS BELIEVING!

